

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çalışanların (SSK-BAĞKUR) sigorta prim oranlarının devlet katkısını da sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi ile ilgili çeşitli sigorta kanunlarında değişiklik öngören ve SSK prim ödemesine esas alt sınırın asgari ücrete endekslenmesi doğrultusunda 4447 sayılı Kanunda değişiklik öngören SSK-BAĞKUR Prim Oranlarının Yeniden Düzenlenmesi Hakkında Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

Saygılarımızla.

Ali Rahmi BEYRELİ

Bursa Milletvekili

2.- Hayati KORKMAZ	Bursa Milletvekili
3.- Orhan OCAK	Bursa Milletvekili
4.- Melda BAYER	Ankara Milletvekili
5.- Nazif TOPALOĞLU	Muğla Milletvekili
6.- Zeki SEZER	Ankara Milletvekili
7.- Mustafa VURAL	Antalya Milletvekili
8.- Ahmet ARKAN	Kocaeli Milletvekili
9.- Emin KARAA	Kütahya Milletvekili
10.- N.Kemal ATAHAH	Hatay Milletvekili
11.- Oğuz AYGÜN	Ankara Milletvekili
12.- Numan GÜLTEKİN	Balıkesir Milletvekili
13.- Yücel ERDENER	İstanbul Milletvekili
14.- Ali ARABACI	Bursa Milletvekili
15.- Fahrettin GÜLENER	Bursa Milletvekili
16.- Turhan İMAMOĞLU	Kocaeli Milletvekili
17.- Şenel KAPICI	Samsun Milletvekili
18.- Süleyman YAĞIZ	İstanbul Milletvekili
19.- Masum TÜRKER	İstanbul Milletvekili

GENEL GEREKÇE

Son yıllarda, ülkemizde uygulanmaya çalışılan ekonomik programlar genellikle finans kesimleri üzerinde düzenlemeler öngörmüş, iç ve dış borç ödemelerini, mali sistemi ön plana alan yaklaşımlara öncelik verilmiştir. Dolayısıyla programların reel sektörü canlandırmaya yönelik hedefleri ya olmamış ya da ortaya konan hedeflere ulaşma konusunda doğru ve kalıcı somut önlemler ortaya konamamıştır. Ayrıca programların sosyal yönü de genellikle eksik kalmıştır.

2001 yılı Mayıs ayından itibaren uygulamaya konan Ulusal Ekonomik Program da ilk defa sosyal boyut ve reel sektör boyutları da vurgulanmıştır. Dolayısıyla bu dönemde üretimin artırılmasına yönelik, çalışanlara yönelik, işsizliğin azaltılmasına yönelik, kayıtlı ekonomiye yönelik tedbirler de gündeme gelecektir.

Bu çerçevede öncelikli olarak istihdam teşviki gündeme gelebilecektir. Buna yönelik olarak devletin, çalışanların SSK ve BAĞKUR primlerine koyacağı %10'luk katkı önemli faydalar sağlayabilecektir.

Öncelikle belirtmek gerekir ki, örnek aldığımız OECD ülkelerinde ve gelecekte aralarına girmeyi hedeflediğimiz tüm AB ülkelerinde çalışanların primlerine devletin, adı ve miktarı belirli bir katkısı söz konusudur. Dolayısıyla bu husus yeni ya da dünyada uygulaması olmayan bir konu değildir.

Türkiye’de 6 milyon kayıtlı işçi, 5 milyon da kayıtsız işçi var olduğu devletin resmi kurumları tarafından ifade edilmektedir. Türkiye’de devlet topladığı vergileri, SSK ve BAĞKUR kurumları topladıkları primleri sadece kayıtlı çalışanlardan sağlayabilmekte, neredeyse %50 oranındaki kayıtsız çalışanlardan hiçbir maddi fayda sağlanamamaktadır.

Burada düşünülmesi ve üzerinde önemle durulması gereken husus şudur; Bu durumun asıl nedeni nedir? Acaba bu duruma, “tamamen işverenler hatalı” gibi bir yaklaşımla açıklık getirebilir miyiz? Salt polisiye tedbirlerle cezaları artırarak bu kayıt dışılığı önleyebilir miyiz?

Kayıp-kaçak oranı %50’ye ulaşmışsa devlet haklı, kanunlarımız doğru, başka herkes haksız diyemeyiz. Hiçbir işveren bilerek ve isteyerek kayıt dışılığa yönelip, buna karşı oluşturulan müeyyidelerden kaçınma mücadelesi vermeyi gönüllü olarak istemez. En azından çoğunluk iyi niyetlidir.

Nerede yanlış yapıldığı, sistemin bütünü gözden geçirilerek ortaya konması gerekir. Şu bir gerçek ki, Türkiye’de istihdam üzerindeki yük çok fazladır. Devlet istihdam üzerindeki yükün bir kısmını üstlense kayıtlı ekonomiyi teşvik ederek daha fazla gelir edebilir.

SSK’ya kayıtlı 6 milyon işçi için 2000 yılı rakamlarıyla 5.5 katrilyon TL prim ödenmiştir. Bu işçiler tahmini olarak 2.5 katrilyon da gelir vergisi ödemişlerdir.

“Devletimizin SSK primleri için vereceği, örneğin, %10’luk destek”, 550 trilyon TL, ilk bakışta devlete ek yük gibi görünse de, kayıtlı işçiyi teşvik edip, kayıtlı çalışan sayısının %10 bile artmasına neden olsa devletin asgari 880 trilyon TL (550 trilyon SSK primi, 250 trilyon gelir vergisi, 80 trilyon işsizlik sigortası primi) gelir artışı olabilecektir.

Devlet'in SSK-BAGKUR primleri için vereceği %10'luk destek ile, ayrıca kayıtlı ekonomiye de katkı sağlanacak; Gelir Vergisi, KDV, Kurumlar Vergisi gibi diğer kalemlerde de ek gelir artışına yol açılabilecektir.

Bu uygulama ile Türkiye Cumhuriyeti tarihinde yeni bir sayfa açılacak, devletin sadece memurları değil işçi-köylü-esnaf tüm kesimleri kucakladığının, onlara sahip çıktığının bir göstergesi hayata geçirilebilecektir. Böylece Anayasamızda da belirtilen sosyal-hukuk devleti olmanın sosyal ayağı bu uygulama ile hayata geçirilebilecek. Devletimiz gerçek anlamda bir sosyal devlet olma özelliğini kazanacaktır.

Kayıtlı istihdamı olumsuz etkileyen bir diğer husus ise, SSK prim ödeme alt sınırının asgari ücretin üzerinde olmasıdır. Bu husus hem çalışanlar, hem de çalıştıranlar açısından bir yük olmakta ve kayıt dışı işçiliği özendirilmektedir.

1999 yılında yapılan değişiklik ile hayata geçirilen bu düzenleme, artış dönemlerinde her sene sorun olmakta, hükümete ve siyasilere bu konuda telkinler, baskılar olmakta, dolayısıyla gündem gereksiz yere işgal edilmektedir.

Bu sorunun kalıcı çözümü ve aynı zamanda kayıtlı işçi çalıştırmayı teşvik için **“SSK Prim ödeme alt sınırını asgari ücrete endekslemek”** her sene yapılan tartışmaları ortadan kaldıracak, kayıt dışılığı körüklemeyecek, oldukça yararlı bir düzenleme olacaktır.

Vergi politikalarında olduğu gibi prim konusunda da tabana yayılma ve bu sayede sigortalı sayısında sağlanacak artış ile prim gelirlerini artırma Sosyal Güvenlik Politikalarının temel amacı olmalıdır.

Kayıtlı çalışmanın, sadece cezalarla ve polisiye tedbirlerle sağlanamayacağı bugüne kadar yaşadığımız Türkiye örneğinden anlaşılmış olması gerekir. Bu yasa teklifi ile gündeme getirilen istihdam teşviki ile kayıtlı çalışma teşvik edildiği gibi halen kayıtlı işçi çalıştıranlar aleyhine gelişen haksız rekabet ortamı da olabildiğince azaltılmış olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunun 73.madde B ve D bentleri değiştirilerek, çalışanların Hastalık, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm sigortaları primlerine devletin, işçi ve işverenin ödediği toplam prim tutarının %10'unu karşılaması hükmü getirilmiştir. Buna göre, genel uygulama içine giren çalışanlar için belirtilen sigorta prim oranları şu şekilde olacaktır;

İşçi	% 12.6
İşveren	% 15.3
Devlet	% 3.1
TOPLAM	% 31

Çıraklar için;

İşçi	% 9.9
İşveren	% 11.7
Devlet	% 2.4
TOPLAM	% 24

Yeraltında çalışan maden işçileri için;

İşçi	% 12.6
İşveren	% 17.1
Devlet	% 3.3
TOPLAM	% 33

Madde 2- 1479 sayılı Esnaf Ve Sanatkarlar Ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 48.inci maddesinin 1.inci fıkrası değiştirilerek, gelir basamağına göre ödenen %20 oranındaki primin %18 sigortalı, %2 devlet tarafından karşılanması hükmü getirilmiştir.

Madde 3- 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 30.uncu maddesi değiştirilerek, kurumca sigortalıdan alınacak primin %27 oranında olması, % 3 oranında da devletin prim katkısı koyması hükmü getirilmiştir.

Madde 4- 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına Ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 31.inci maddesi değiştirilerek, ödenen %20 oranındaki primin %18 sigortalı, %2 devlet tarafından karşılanması hükmü getirilmiştir.

Madde 5- 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78.inci maddesinin 1.inci fıkrası değiştirilerek prim ve verilecek ödeneklerin hesabına tutulacak günlük kazancın alt sınırı asgari ücrete endekslenmiştir.

Madde-6 Kanunun yürürlük tarihi ile ilgilidir.

Madde-7 Kanunun yürütülmesi ile ilgilidir.

SSK-BAĞKUR PRİM ORANLARININ YENİDEN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1.- 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 73üncü maddesinin (B) ve (D) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

B) Hastalık sigortası primi, sigortalının kazancının %11'idir. Bunun %4.5'i sigortalı hissesi, %5.4'ü işveren hissesi, %1.1'i de devlet hissesidir.

3.üncü maddenin (II/B) fıkrasında belirtilen çıraklar için ise kazancının % 4'üdür. Bunun %1.8'i sigortalı hissesi, %1.8'i işveren hissesi, %0.4'ü de devlet hissesidir.

D) Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının %20'sidir. Bunun %8.1'i sigortalı hissesi, % 9.9'u işveren hissesi, %2'si de devlet hissesidir.

Ancak, maden işyerlerinin yer altı işlerinde çalışanlar için Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalı kazancının %22'sidir. Bunun %8.1'i sigortalı hissesi, %11.7'si işveren hissesi, %2.2'si de devlet hissesidir.

MADDE 2.- 2.9.1971 tarihli ve 1479 sayılı Esnaf Ve Sanatkarlar Ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun 48inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

Bu kanuna göre ödenecek sigorta primi, sigortalının beyan ettiği 50.inci maddede belirtilen gelir basamağının %20'sidir. Bu oran %18 sigortalı, %2 devlet tarafından ödenir.

MADDE 3.- 17.10.1983 tarihli ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununun 30uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

MADDE 30.- Bu kanunun gerektirdiği her türlü yardım ve ödemeleri karşılamak üzere Kurumca sigortalılardan %27 oranında prim alınır. Bu kapsamda çalışanlar için devlet %3 oranında prim katkısı yapar.

MADDE 4.- 17.10.1983 tarihli ve 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına Ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanununun 31inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir;

MADDE 31.- Bu kanuna göre ödenecek malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi, sigortalının seçtiği veya intibak ettirildiği gelir basamağının %20'sidir. Bu oran %18 sigortalı, %2 devlet tarafından ödenir.

MADDE 5.- 17.7.1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır;

Bu kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulacak günlük kazancın alt sınırı, 1475 sayılı İş Kanununun 33.üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için tespit edilen günlük asgari ücrettir.

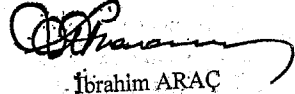
Yürürlük

Madde 7- Bu Kanun yayımını takip eden yılbaşında yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aşlı gibidir

İbrahim ARAC
Kanunlar ve Kararlar Müdürü